



## POSUDEK BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

### Posudek oponenta / vedoucího práce

Autor práce: Jana Spurná

Název práce: Typy plýtvání potravinami v českých domácnostech

Autor posudku: Aleš Vomáčka

Návrh klasifikace práce: *výborně*

#### Základní charakteristika práce.

Autorka práce se zabývá otázkou plýtvání potravin v Českých domácnostech a jejím cílem je vytvořit typologii spotřebitelů na základě jejich chování a postojů vůči nakládání s potravinami. Teoreticky se opírá o zahraniční studie na stejné téma i domácí práce s podobnou tematikou. Jako zdroj dat slouží dotazníkové šetření Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM) z roku 2022, na jejichž základě pomocí explorativní faktorové analýzy a shlukové analýzy autorka identifikuje čtyři segmenty populace: a) plýtvající kompostéry, b) nedbalé plýtváče, c) spořivé a d) proaktivní. Práce je zakončena srovnáním segmentů z hlediska sociodemografických charakteristik i tematicky relevantních postojů a reflexí autorčiných výsledků v kontextu ostatní literatury.

### KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

#### Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Autorka cíl práce formuluje již na straně 3 (identifikace segmentů a jejich srovnání) a cílevědomě se ho drží až do konce. V této oblasti se nedá autorce nic vytknout.

#### Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Postup autorčina postupu je vcelku přímočarý a dobře srozumitelný – identifikovat latentní konstrukty související s plýtváním potravin pomocí faktorové analýzy a pomocí nich následně segmentovat respondenty.

#### Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Obecně jsou všechny části dobře propojené. V teoretické části práci je věnován prostor aspektům, které nejsou v empirické části dále prozkoumávány (např. sociální normy) a působí tedy trochu nadbytečně, což je ale pochopitelné vzhledem k faktu, že autorka byla odkázána na analýzu sekundárních dat.

## Jsou argumentace a text práce a vystaveny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Práce má klasickou strukturu teoretického základu, na který navazuje empirická analýza dat, zakončená diskuzí. V tomto ohledu se neobjevili žádné problémy. Drobnou vadou je, že autorka má občas při sumarizaci literatury tendenci zabíhat do přílišných detailů, jejichž přínos není zřejmý, což narušuje „nit“ výkladu. Příkladem je například kapitola 3.2. *Výsledky předchozích výzkumů*, kde jsou velmi detailně, a hlavně čistě deskriptivně popisovány výsledky segmentačních studií. Kapitola působí trochu jako snaha zaplácnout prostor. Osobně bych uvítal spíše obecné shrnutí – kolik segmentů předchozí studie objevili, jaké typy se objevují častěji napříč studiemi/zeměmi, co mají studie obecně společného apod. Autorka přitom prokázala, že je takového shrnutí schopná, například hned v předchozí kapitole 3.1.

## OBSAH PRÁCE

**Hodnocení kvality teoretické části práce** (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhled autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Teoretickou část práce hodnotím jako velmi dobře zpracovanou. Autorka zpracovala bohatou rešerši relevantních studií i neakademických zdrojů. Práce zahrnuje jak zahraniční, tak domácí zdroje. Teoretická část je také dobře organizována a není problém se v ní orientovat. Mojí jedinou výtkou je autorčina tendence silně spoléhat na práci Principato (2018), aniž by byla důležitost této knihy dostatečně reflektována. Principato (2018) je v cca 40stránkové práci citována 24krát. Jedná se tedy o dost stěžejní pilíř autorčiny práce, který je ovšem představen mimochodem, jako by se jednalo o další případovou studii. Osobně bych byl radši, kdyby autorka představila tento framework podrobněji, včetně kritické reflexe (například místo detailního popisu dílčích studií v kapitole 3.2.).

**Hodnocení kvality empirické části práce** (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Autorka používá pokročilé metody pro zpracování kvantitativní dat, které přesahují nároky běžně kladené na bakalářské studenty. I přesto se autorce podařilo provést analýzu zodpovědně a na slušné úrovni, za což si zaslouží velkou pochvalu. Oceňují také kapitolu explicitně věnovanou práci s chybějícími hodnotami.

Prostor pro zlepšení vidím primárně v hodnocení kvality výsledků a jejich prezentaci. U faktorové analýzy například chybí vysvětlení, proč byly vybrány právě tři faktory nebo rotace varimax. Chybí také hodnocení výsledného modelu, tzn. faktorové zátěže pro všechny dimenze a nějaká míra toho, jak model sedí na data (např. RMSR). Obdobně u shlukové analýzy chybí hodnocení kvality výsledku – autorka zmiňuje F hodnotu, nás by ale zajímalo nejen jestli v datech existují nějaké shluky, ale jak kvalitní/distinktivní jsou (například pomocí průměrné siluety). Nakonec, pro lepší interpretaci by pomohlo více grafů/barev. Například v tabulce 4 by mohli být buňky vybarveny podle velikosti a orientace standardizovaných reziduí (zelená pro pozitivní rezidua, červená pro negativní) a základnímu přehledu by pomohl graf zobrazující rozdělení všech tří indexů podle segmentů.

**Hodnocení diskuse a závěrů práce** (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Diskuse je provedena dobře, oceňuji hlavně detailní srovnání výsledků autorky s předchozími studii a propojení autorčiných segmentů se segmenty ostatních prací. Cením také zamyšlení nad praktickým využitím práce, například v rámci marketingových kampaní. Autorka také dobře shrnula relevantní limity práce.

## FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

**Hodnocení naplnění kritérií odborného textu** (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Rozsah práce je adekvátní. Citační normy i popis zdrojích dat naprosto v pořádku a ve všech místech je jasné, jestli se jedná o myšlenky autorky nebo cizí text.

**Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů** (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autorka využila bohatý seznam literatury a vhodná data pro svou analýzu.

**Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce** (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Text je členěn srozumitelně a nic nebrání jeho porozumění.

### Další poznámky

-

### Celkové hodnocení práce

Práci autorky celkově hodnotím jako nadprůměrnou, a to hned z několika důvodů. Autorka si vybrala relevantní téma a vytyčila si výzkumný cíl, kterého se byla schopná držet v celém rozsahu práce. Teoretická část práce je založená na rozsáhlé literární rešerši, která dobře popisuje relevantní studie u nás i v zahraničí. Analýza sekundárních dat je provedena zodpovědně pomocí pokročilých statistických technik. V diskuzi autorka srovnává své závěry se závěry jiných autorů a daří se jí na základě svých výsledků formulovat praktická doporučení.

Míst pro zlepšení vnímám jen pár. Autorka by podle mého názoru měla věnovat více času kritickému zhodnocení práce Ludovici Principato, vzhledem k tomu, že se o ní tato bakalářka silně opírá (a do velké míry tedy validita závěrů této práce stojí na validitě práce Principato). V empirické části by měla autorky detailněji zhodnotit kvalitu svých modelů a ocenil bych i více grafických výstupů. Z formálního hlediska by si autorka měla dát pozor na to, aby nesklouzávala k příliš deskriptivnímu popisu detailů.

Z těchto důvodů hodnotím práci jako *výbornou*.

### Otázky a náměty k obhajobě

1. Jak se autorka staví k teoretickému frameworku příčin plýtvání potravinami od Principato? Například: Má nějaká slabá místa, např. jsou některé jeho části empiricky méně podpořeny? Na jakých předpokladech framework stojí? Je možné všechny tyto předpoklady empiricky otestovat? Nebo autorka se vším souhlasí?

2. Z práce se zdá, že autorka má k tématu plýtvání potravinami blízko – zajímá se o téma dlouhodobě? Má nějakou osobní zkušenost, která ji motivovala nebo kterou využila při psaní práce?

Datum: 22. 5. 2023

Podpis:

